

Bruk av sosiale medier og nettdebattforum som ansatt i Den norske kirke

Retningslinjene er utarbeidet av kommunikasjonsavdelingen i Kirkerådet, Den norske kirke høsten 2018 og skal gjennomgås i kontaktmøtet i Kirkerådet 13. februar 2019. Eventuelle endringer vil bli oppdatert.

Sosiale medier og nettdebattforum er vesentlige og nyttige redskap i den daglige kommunikasjonen med andre mennesker. Den norske kirke bruker sosiale medie-kanaler aktivt for å være tilstede der mange mennesker er. Målsetningen er å spre kirkens budskap i ulike digitale formater, være synlige og tilgjengelige.

Kirkerådets kommunikasjonsansatte har et overordnet ansvar for hva som skrives på kirkens egne sentrale sosiale medier-konti - moderere, svare og i noen tilfeller fjerne innlegg og om nødvendig blokkere enkeltpersoner. Kommunikasjonsansatte på bispedømme- og fellesrådsnivå gjør det samme for kirkens regionale og lokaleonti. Noen menigheter har også egne kommunikatører i staben som følger opp dette.

Positiv meningsutveksling

Stadig flere mennesker er aktive debattanter og kommentatorer store deler av døgnet. Sosiale medier gir nye muligheter for kontakt, kunnskapsformidling og meningsutveksling som på mange måter er svært positive.

Mange av kirkens ansatte, både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå er aktive i sosiale medier. De aller fleste er aktive som privatpersoner, samtidig er det positivt at mange også aktivt liker og deler innlegg fra Den norske kirke. Dette bidrar til å skape engasjement for, og spre kirkelige budskap og arrangementer.

Nye utfordringer

Mulighetene som ligger i sosiale medier, kan også representere nye utfordringer.

Det er ikke alltid enkelt å skille mellom det å opptre som privatperson og som en representant for sin arbeidsplass. Meninger og ytringer kan oppfattes som om de kommer fra en ansatt i Den norske kirke. Derfor er det viktig å være bevisst sin rolle og tenke gjennom om man opptre som privatperson eller som ansatt i Den norske kirke, eller om mottaker kan oppfatte det annerledes enn det avsender har tenkt.

Grunnlovens § 100 om ytringsfrihet er klart gjeldende. I mediesituasjoner oppfattes ofte uttalelser fra en som er kirkelig ansatt som et representativt bidrag til kirkens omdømme. Derfor er det særdeles viktig at dette tas i betraktning før man deltar i en debatt der denne rollen har relevant betydning.

Det er også viktig å være klar over at mange vil forvente ekstra høy etisk standard og bevissthet fra personer som arbeider i Den norske kirke. Derfor har Kirkerådets administrasjon samlet noen råd, tips og sjekkpunkter som kan være nyttige å tenke gjennom.

Generelt:

- Vurder nøye hvilke personopplysninger du legger ut om deg selv, kollegaer og andre personer.
- Tenk nøye gjennom hvilken informasjon relatert til ditt konkrete arbeidsfelt, til din egen arbeidsplass og til kirken mer generelt du eventuelt velger å dele, kommentere eller omtale i sosiale medier, nettdebatter eller nettsamfunn.
- Husk at intern informasjon, fremstilt muntlig eller publisert internt, og som åpenbart er beregnet for kollegaer, ikke hører hjemme i offentlige kanaler.
- Diskuter alltid sak og ikke person.
- Vær spesielt varsom med å legge ut opplysninger/informasjon om barn og unge under 18 år.

Deling av foto:

- GDPR. Lær deg reglene om bildebruk og personvern på www.kirken.no/personvern
- Det er klare regler for publisering av foto i offentlige kanaler, og disse reglene gjelder også for sosiale medier. Datatilsynet (www.datatilsynet.no) gir full oversikt over dette regelverket.
- Man skal alltid ha tillatelse fra avbildede personer i type portrettfoto før man kan publisere disse.
- Gruppebilder og situasjonsbilder, samt bilder fra arrangementer av offentlig karakter kan generelt sett deles uten tillatelse.
- Intranettet til Den norske kirke har flere tusen brukere, de samme reglene gjelder for bildebruk på Kirkebakken som ellers.

Ved bruk av barnebilder gjelder strengere regler: Foreldre/foresatte må gi skriftlig tillatelse for barn under 18 år. Vær oppmerksom på at man trenger en slik tillatelse fra begge foreldre/foresatte.

Respekter opphavsrett og andres åndsverk:

- Man skal ikke publisere andres materiale uten tillatelse. Dette gjelder både tekst, bilde/illustrasjon, film og musikk. Det er tillatt å sitere korte utdrag og sitater fra en tekst, med forbehold om at kilden kommer tydelig frem.
- Dette gjelder også bruk av andres bilder på Internett: Oppgi alltid fotografens navn, gjerne med tydelig link til opphavspersonens nettsted/nettavis eller lignende. Tillatelse må være innhentet i forkant.
- Å hente bilder fra Google krever høy grad av årvåkenhet: De fleste bilder en finner via Google har opphavsrett, og tillatelse skal alltid innhentes, og/eller rettigheter kjøpes. Når

du publiserer et bilde har du ansvaret for at de som er avbildet har godkjent å bli tatt bilde av. Å bruke bilder som ikke er godkjent for dette, kan føre til krav om økonomisk erstatning. Det er også viktig å huske at om et bilde fra en bildebank portretterer barn, gjelder samme krav for tillatelser som nevnt over. Derfor er det langt sikrere å bruke Den norske kirkes egen bildebank og andre godkjente kilder for illustrasjonsfoto. Se film om dette på www.kirken.no/opplaring.

Visuell retorikk:

- Personer med vigslede stillinger som diakon, kateket, kantor eller prest må være oppmerksomme på bruken av rundsnipp, prestekjole eller andre liturgiske klær på profilbilder i sosiale medier og som vedlagt bilde i debattinnlegg. Liturgiske klær og symboler har en sterk symbolfunksjon og bidrar til at ytringer oppfattes som en ytring fra en kirkelig ansatt og ikke fra en privatperson.

Vær obs på falske identiteter:

- Det er enkelt å opprette en falsk identitet på e-post og profil i sosiale medier og nettdebattforum. Vær særlig oppmerksom på dette ved forespørsler om sensitiv informasjon.

Privatperson eller offentlig stemme?

Rollen som privatperson og rollen som ansatt kan noen ganger gli over i hverandre. Til tross for at man selv mener man opptrer som privatperson, kan mottaker/leser se det som en kommentar fra en kirkelig ansatt.

Her er noen enkle sjekk-punkter når man er aktiv på sosiale medier og/eller i nettdebatter:

Spør deg selv ...

... før du poster noe i debattforum og/eller på sosiale medier:

- Er dette noe jeg kan stå for offentlig?
- Er dette noe jeg kan fronte om det blir plukket opp av media?
- Er dette hensiktsmessig kommunikasjon med tanke på den stillingen jeg har i kirken?
- Kan dette på noe vis være skadelig eller ubehagelig for kolleger eller andre personer?
- Er det jeg ønsker å si, bundet av taushetsplikt? (Ansatte i Den norske kirke skal ikke formidle informasjon om personer, saksforhold eller andre taushetsbelagte temaer).

Mediesaker:

- Kirkelige anliggender blir innimellom gjenstand for nasjonale mediesaker med en kritisk innfallsvinkel. Disse sakene fører ofte til stor aktivitet i sosiale medier og kommentarfelt. I slike tilfeller bør alle ansatte utvise stor aktsomhet:
 - I nasjonale mediesaker vil Kirkerådets kommunikasjonsavdeling koordinere hvem som uttaler seg.
 - Debatter og kommentartråder i sosiale medier og i ulike debattfora kan variere i kvalitet, kunnskap og saklighet. Det er viktig å vurdere nøye hvilke man ønsker å involvere seg i, hvilken rolle man kan innta eller bli gitt og hvordan innlegg kan bli oppfattet. Engasjement i nettdebatter kan fort kreve mye tid og oppfølging.
 - Husk at en kirkelig ansatts kommentar lett kan oppfattes som en «offentlig» kommentar på vegne av hele Den norske kirke, selv om det ikke var intensjonen.

Er du i tvil?

Er du usikker på om eventuell informasjon bør postes eller skal formidles, anbefales du å rådføre deg med en kollega eller, om sakens karakter tilsier det, din overordnede.